Сандра Г. Савић[1]
Институт за српски језик САНУ[2]

УДК 811.163.41`282.3`373.2
https://doi.org/10.46630/ish.12.2026.27

ИЗ ОНОМАСТИКЕ ЗАПЛАЊА – ЖЕНСКА ЛИЧНА ИМЕНА С КРАЈА 19. ВЕКА

У овом раду представљен је систем женских личних имена у једном делу Заплања, с краја 19. века. База истраживања односи се на четири села из поменуте географске области, а то су Гаре, Горњи Душник, Доњи Душник и Копривница. Грађа за ово истраживање ексцерпирана је из *Регистра матичне књиге рођених*, који се чува у Општини Гаџин Хан. Антропоними су разврстани према пореклу на хришћанска, словенска имена и остала имена. На тај начин указано је и на њихову бројност и учесталост. У другом делу рада фокус је био на семантичкој анализи ексцерпираног материјала с циљем да се укаже на богатство и разноврсност антропонимског система Заплања с краја 19. века. Овај податак од великог је значаја с обзиром на то да је данас ова област слабо насељена, а број становника за само нешто више од 100 година опао је чак пет пута, на шта указују подаци према попису из 2022. године.

Кључне речи: Заплање, ономастика, антропонимија, женска лична имена, порекло имена, семантичка анализа.

1. Увод

Предмет овог научног рада представља систем женских личних имена забележених у четири пункта са територије Заплања, и то у последње две деценије деветнаестог века. Грађа за истраживање ексцерпирана је из *Регистра матичне књиге рођених*, који се чува у Архиву Општине Гаџин Хан, и броји око 130 различитих женских имена. За потребе анализе бележена је и учесталост женских антропонима, те њихова потврда износи нешто више од 560 личних женских имена. Наш циљ био је да, на примеру ексцерпираног материјала, представимо и семантички анализирамо лична женска имена с краја 19. века, тачније из периода од 1880. до 1900. године. Разлог за бављење овом тематиком из домена ономастике лежи у томе да антропонимијски систем Заплања досада није темељно истражен. Посвећена су му само два рада, један се тиче семантичко-мотивационе анализе личних надимака у Гаџином Хану (Савић, 2024), док се други рад односи на

[1] sandrasavic0302@gmail.com

[2] Овај рад финансирало је Министарство науке, технолошког развоја и иновација Републике Србије према Уговору број 451-03-136/2025-03/ 200174 године, који је склопљен с Институтом за српски језик САНУ.

мушка лична имена у четири заплањска села с краја 19. века, сагледана из два аспекта – порекло имена и семантичка анализа имена која су словенског порекла (Савић, 2025). Зато сматрамо да је од велике важности указати на антропонимију овог дела Заплања, управо с циљем да се укаже на порекло и семантику назива, како би се, у неким даљим анализама, могла направити паралела о личним именима која су сада актуелна са именима која су била надевана пре стотинак година.

Села, чија је грађа део ове језичке анализе, јесу Горњи Душник, Доњи Душник, Гаре и Краставче. Припадају географској и административној регији под називом Заплање, а тачније, смештена су у Горњем Заплању.[3]

2. Анализа грађе

Име је, по примарној речничкој дефиницији, „лични назив човеков који званично добије по рођењу и који с презименом представља пуну ознаку идентитета“ (РСАНУ, 1971: 704). Лексемом *име* се, у дијалекатским речницима са простора призренско-тимочке дијалекатске области, означава не само лично име које се даје одмах по рођењу, посебан назив животиње или географске области већ и име које је млада надевала млађим члановима супругове породице (Динић, 2008: 291; Златковић, 2014 I: 333; Ћирић, 2018: 314).[4]

Лично име је, како истиче Р. Жугић, индивидуални језички знак „по коме се новорођено лице диференцира од осталих чланова породичне и људске заједнице. Пуно лично име је административно, званично име особе које се уписује у црквену или општинску књигу рођених“ (Жугић, 2016: 97). Лична имена су, према речима Ј. Радић, стварна и давана као израз пожељних особина, пре свега моралних врлина и постигнућа, која се „задају“ субјекту који се именује. Стога је улога личног имена да класира лице на „мушко“, односно „женско“, а затим и „да снагом свог значења учини да оно стаса у особу која ће сопствено ЛИ носити као стварну одредбу“ (Радић, 2018: 303–304). Такође ћемо напоменути да је за лично име карактеристична непосредна номинација, односно, да се лице са личним или рођеним именом именује директно, а не преко имена другог лица (Марojевић, 1984: 83).

Како су мушка лична имена из поменутих пунктова већ обрађена у првом прилогу,[5] у овом раду акценат је на женским личним именима из истог

[3] О Заплању в. више у Симоновић, 1982.

[4] С тим у вези, јавља се и глаголска лексема *имѐнтује* са значењем ’казује име, именује’ (Стојановић, 2010: 316; Златковић, 2014 I: 333; Ћирић, 2018: 314). Уп. и *и̏ме по ми̏лос* са значењем име од миља (из милоште), хипокористик (Кожељац, 2014: 189).

[5] Сандра Савић, „Из ономастике Заплања – мушка лична имена“. *Годишњак за српски језик*, 23, 325–340.

географског и временског оквира. На тај начин обједињене се слика система личних имена у Заплању на конкретном узорку који је условљен просторним и временским факторима.[6]

2.1. Женска лична имена према пореклу

Наш језик је, како сматра Љ. Ћирић, понео из општесловенске језичке заједнице одређени антропонимијски систем, односно ономастикон.[7] „Тај ономастикон састојао се најпре из мушких и женских личних имена, која су могла да буду пуна и краћа, или хипокористична; затим из имена по оцу (патронима) за мушкарце, и имена по мужу за жене“ (Ћирић, 1997: 326).

Према мишљењу Љ. Ћирића (1997: 328), основни систем мушких и женских личних имена српског становништва представљају имена словенског порекла, која су у већини, као и имена хришћанског или календарског порекла, којих има мање у систему.[8] Асим Пецо, осврћући се на националну, религијску и територијалну подељеност која је пратила Словене по доласку на Балкан, издваја четири ономастичка слоја у српској антропонимији: 1. словенска имена, 2. хришћанска имена, 3. муслиманска имена и 4. хибридна имена (Пецо, 1987: 263).

Према пореклу, женска лична имена, која овом приликом улазе у нашу анализу, биће разврстана на словенска имена, хришћанска и на остала имена.

2.1.1. Хришћанска женска имена несловенског порекла

Женска лична имена хришћанског порекла у нашем материјалу су: *Агнија*, *Алексија*, *Анђелија*, *Анка*, *Босилка*/*Босиљка*,[9] *Василија*, *Васка*, *Винка*,[10] *Гина*, *Гмитра*, *Дика*,[11] *Динка*, *Ђурђа*, *Елена*, *Елиза*, *Зојка*, *Ивана*, *Иконија*, *Јанка*, *Јевросима*,[12] *Јелена*, *Јелинка*, *Јелисавета*, *Јелица*, *Јованка*, *Јулијана*,

[6] На крају самог истраживања налази се *Регистар мушких личних имена*. Поред сваког имена забележена је његова учесталост у материјалу, као и скраћенице села у којима је лично име посведочено (Га – Гаре, ГД – Горњи Душник, ДД – Доњи Душник, Кр – Краставче).

[7] Слично запажање налазимо и код А. Пеца, где аутор истиче да су наши преци, у 6. и 7. веку, дошавши на Балкан, са собом понели и имена наслеђена из старог завичаја која су имала и општесловенски карактер (Пецо, 1987: 263).

[8] М. Грковић (2004: 44) сматра да су „прасловенска лична имена била наслеђе из индоевропског ономастикона. Словени су добро сачували све категорије имена наслеђене из индоевропске заједнице, како у погледу грађења тако и у погледу значења“.

[9] За име *Босиљка* М. Грковић (1977: 225) наводи да је у питању царски назив цвећа узет за лично име.

[10] *Винка* је женски облик према мушком имену *Винко*, које је латинског порекла (Грковић, 1977: 53).

[11] Хипокористик *Дика* потиче од личних имена *Димитрија*, *Дмитра* и сл. (Грковић, 1977: 242).

[12] Према речима М. Грковић (1977: 251), *Јевросима* је варијанта имена *Еуфросина*, грчког је

Јулка, *Ката*, *Катарина*, *Костадинка*, *Крстина*,[13] *Круна*, *Лена*,[14] *Магдалена*, *Марија*, *Марица*, *Митра*, *Наста*, *Настасија*, *Наталија*, *Николета*, *Николка*, *Павлија*, *Параскева*, *Парашкева*, *Перса*, *Персида*,[15] *Петкана*, *Петра*, *Петрија*, *Ристена*,[16] *Роксанда*, *Савета*, *Саветка*, *Савка*, *Сика*, *Софија*, *Стевана*, *Стевка*, *Таска*, *Тодора*, *Трена*, *Трендавила*, *Хрисандија*,[17] *Христина*.

У овој категорији налазе се претежно библијска или календарска имена примљена преко грчког језика (Поломац, 2011: 37). Категорију календарских имена М. Шћепановић, позивајући се на ономастичку литературу, даље дели на грчка, латинска, хебрејска и арамејска имена (Шћепановић, 1997: 30).

Посебност система женских имена хришћанског порекла, према речима В. Поломца, огледа се у великом броју хипокористичких форми (Поломац, 2011: 37). Могу се посебно издвојити и хибридна имена која представљају хипокористична имена настала од основе хришћанског имена и домаћег суфикса (Стошић 2025: 90), попут антропонима *Васка*, *Гина*, *Динка*, *Зојка*, *Јанка*, *Јелинка*, *Костадинка*, *Марица*, *Николка*, *Петра*, *Саветка*, *Савка*, *Таска*, *Трендавила*. Код оваквих образовања уочавамо да се на основу личног имена, која припада категорији библијских или календарских имена, додаје суфикс словенског порекла, и то *-а*, *-ка*, *-ила*, *-ица* и др.

2.1.2. Словенска женска лична имена

У женска имена словенског порекла спадају следећа: *Благојка*, *Богдана*, *Божика*, *Божинка*, *Велика*, *Вида*, *Видосава*, *Вукадинка*, *Вукана*, *Вукосава*, *Господинка*, *Даница*, *Дарина*, *Даринка*, *Дјевица*,[18] *Доста*, *Драга*, *Драгана*, *Драгиња*, *Еглика*, *Живана*, *Живка*, *Загорка*, *Звезда*, *Злата*, *Зорка*, *Јеглика*, *Косара*, *Лепосава*, *Лепосија*, *Љубица*, *Милана*, *Милева*, *Милика*, *Милица*, *Милка*, *Милкана*, *Милуника*, *Младена*, *Рада*, *Радосава*, *Ружица*, *Славка*,

порекла са значењем весеље, радост.

[13] Говорећи о овом женском имену, М. Грковић позива се на име *Христина*, које је грчког порекла (Грковић, 1977: 268, 319).

[14] С обзиром на то да је име *Лена* хипокористик имена као што су *Јелена*, *Милена*, овај антропоним може бити и хришћанског и словенског порекла.

[15] Код овог имена етноним је узет за лично име, па се може срести и облик *Персијанка* (Грковић, 1977: 292).

[16] За имена попут *Ристена*, М. Грковић упућује на лично име *Риста* које потиче од облика *Христа* (*Христина*) (Грковић, 1977: 299).

[17] Фонолошком систему говора Заплања фонема *х* није позната. Она се у овом крају из свих позиција изгубила у 18. веку (Марковић, 2000: 73). Примери у којима се чува консонант *х* новији су и дошли су административним путем, те нису народни.

[18] М. Грковић (1977: 241) за антропоним *Девица* подвлачи да је код овог имена атрибут Богородице узет за лично име. Не можемо са сигурношћу утврдити због чега је облик забележен ијекавицом, претпостављамо да је у питању утицај црквеног календара.

Спасенија, *Спаска*, *Сребрна*, *Стамена*, *Стана*, *Станија*, *Станика*, *Станка*, *Стара*, *Стоја*, *Стојадинка*, *Стојанка*, *Стојка*, *Цана*, *Цвета*.

У оквиру ове семантичке групе поменућемо неколико женских имена која, несумњиво, имају хришћанску мотивацију, односно представљају преводе грчких имена или настају од назива хришћанских празника. Таква су лична имена *Богдана*, *Божика*, *Божинка*, *Господинка*, *Спасенија* и *Спаска*.

2.1.3. Остала имена

И у оквиру женских имена, као и код мушких антропонима, издвојили смо категорију осталих имена, која се могу тумачити двојако. Такво је женско име *Кошута*, за које В. Поломац и сарадници истичу да припада категорији словенских самотворних женских имена мотивисана зоонимом (Поломац и др., 2018: 36). У оквиру ове етимолошке групе, ово име сврстава и Ј. Стошић бавећи се антропонимијом забележеном у тефтерима са простора југоисточне Србије (Стошић, 2025: 91).

Лично име *Зујица* изведено је од антропонима *Зумбулка*, који је турског порекла (Грковић, 1977: 255).

Овде смо уврстили и имена *Руса*, *Русанда* и *Руска* јер се могу тумачити двојако – као имена настала од придева *руса*, са значењем румена, црвена, али и као хипокористици имена *Русалија*, које је настало по називу пролећних ритуалних игара, од латинског назива *rosalia* (Грковић, 1977: 300–301).

2.2. Женска лична имена према значењу

Како наводи М. Грковић, значење српских личних имена, када се посматра од најранијих времена до данас, везано је за прасловенски ономастикон, а дубље гледано и за индоевропски. С тим у вези, значења личних имена нису везана само за индоевропско значење целог ономастикона већ и за универзална значења која се препознају међу именима целог света (Грковић, 2004: 45). „Не може се заобићи чињеница да је код свих народа света име сматрано за неодвојив део човека и да се помоћу њега може нанети свако зло ономе чије име знају зле силе. Исто тако, веровало се да ће значење речи од којих је створено име моћи да буде заштита или, пак, да ће име донети новорођенчету особину која се налази у речи узетој за основу“, сматра М. Грковић (2004: 45).[19]

Грађа којом располажемо даје нам увид у широк дијапазон женских личних имена чија су значења разноврсна, у зависности од тога одакле вуку мотивацију. С тим у вези, ови антропоними могу настати према називима биљака, животиња, природних појава, могу бити имена са основом *бог*-, као

[19] Асим Пецо подвлачи да постоји једна особина која је врло важна и значајна за нашу антропонимију, а то је да су скоро сва имена словенског порекла и творбено и семантички објашњива. Управо је то један од разлога зашто су се изворна словенска имена одржала кроз векове у антропонимији (Пецо, 1987: 276).

и имена у чијој је структури препознатљив одређени апстрактни појам. Велики број антропонима настао је према придевима, чиме се указује на везу између значења самих описних придева, попут *драг*, *леп*, *мио*, *млад*, *стамен* и др. и онога коме је име наденуто.

2.2.1. Лична имена по називима животиња

Лична имена настала према називима за животиње, посебно она која садрже зооним *вук*, имају профилактичку улогу.[20] Оваква имена су, према речима П. Шимуновића, настала под утицајем магије и религије као апотропеји, с намером да особу којој су придружена чувају од злих сила (Шимуновић, 2009: 143).

У нашем корпусу такви су антропоними *Вукадинка*, *Вукана* и *Вукосава*.

2.2.2. Лична имена по биљкама, према речима М. Грковић, својом разноврсношћу и бројношћу чине једну од највећих категорија словенског ономастикона јер култ дрвећа и биљака спада у најстарије култове (Грковић, 1983: 37). У материјалу којим располажемо за потребе овог истраживања забележени су антропоними *Еглика*, *Јеглика*, *Ружица* и *Цвета*.

2.2.3. Имена према називима за природне појаве настала су због веровања у живу везу између човека и природе око њега, која је за примитивног човека била попут живог организма.

У нашој грађи лична имена која указују на страхопоштовање и обожавање природе и природних појава јесу *Даница*, *Звезда* и *Зорка*. По речима М. Шћепановића, женско лично име Даница је, према мишљењу већине истраживача, потекло од назива за јутарњу звезду (Венера), који је узет за лично име (Шћепановић, 1997: 40).

2.2.4. Имена по металима нису многобројна у нашој грађи. Оно што запажамо, јесте чињеница да су у питању имена од племенитих метала, као што су *Злата* и *Сребрна*.

2.2.5. Теофорна имена и имена из словенског пантеона:

Са основом *бог-* у свом називу у нашем материјалу забележена су имена *Богдана*,[21] *Божика*, *Божинка*.

С обзиром на то да антропоним *Девица* представља атрибут Богородице узет за лично име (Грковић 1977: 241), овом семантичком низу придружи-

[20] Профилактичка лична имена надевана су с намером да се силе зла одбију тако што ће бити преварене или застрашене, а могу бити сачињена од, како истиче Ј. Радић, јединица које значе не-људска бића (животиње) или од елемената где се носилац личног имена представља као непожељно биће (Радић, 2018: 304).

[21] Н. Родић истиче да је ово теофорично име, како мушко тако и женско, веома често код јужнословенских народа, нарочито код Срба, Бугара и Македонаца (Родић, 1979: 75). Према његовом мишљењу, најисправније је да се име *Богдан*, па и женски лик овог имена, изводи као славизирани облик грчког имена, односно као калк од делова *бог* и *дати* (Родић, 1979: 79).

ли смо и забележено женско лично име *Дјевица*.[22] Такође, и име *Господинка*, која потиче од назива празника *Велика* и *Мала Госпојина*, који су посвећени *Богородици*, део је антропонимијског система истраживане области.

У овом семантичком низу налази се и женско име *Загорка*, за које М. Грковић (1977: 254) наводи да је највероватније у питању име нижег женског божанства словенског пантеона које је узето за лично. Према њеним речима, женска имена нижих божанстава старе словенске религије „много су бројнија од имена великих богова и чешће су улазила у антропонимијски систем народних имена“ (Грковић, 1983: 41).

2.2.5. Имена од апстрактних појмова садрже апелативе којима се реферише на апстрактне појмове, попут именица *дар*, *слава*, *спас* и сл. У нашем материјалу похрањена су имена: *Дарина*, *Даринка*, *Славка*, *Спасенија*, *Спаска*.

2.2.6. Имена од описних придева давана су с намером да се значење које је садржано у придеву пренесе на носиоце имена с вером да ће доминантне семе из семантичког склопа придева бити одражаване на унутрашње и спољашње особине онога чије је име формирано на основу те лексичке јединице.

У нашој грађи забележени су антропоними са описним придевима позитивне конотације, као што су: *благ*, *велик*, *драг*, *жив*, *леп*, *љуб*, *мио*, *млад*, *рад*, *стамен* и *стар*.

благ: *Благојка*;
велик: *Велика*;
драг: *Драга*, *Драгана*, *Драгиња*;
жив: *Живана*,[23] *Живка*;
леп: *Лепосава*, *Лепосија*;
љуб: *Љубица*;
мио: *Милана*, *Милева*, *Милица*, *Милика*, *Милка*, *Милкана*, *Милуника*;
млад: *Младена*;
рад: *Рада*, *Радосава*;
стамен: *Стамена*;
стар: *Стара*.

2.2.7. Заштитна имена

Заштитна имена у нашем материјалу јесу она имена настала од глагола *стати* и *стојати*: *Стана*, *Станија*, *Станика*, *Станка*, *Цана* (као хипокористик имена *Стана*); *Стоја*, *Стојадинка*, *Стојанка*, *Стојка*.

[22] Откуд ијекавски облик у овом антропониму, не можемо са сигурношћу утврдити. Претпостављамо да је у питању утицај цркве и црквених књига.

[23] Д. Стефановић име *Живана* доводи у везу и са именом божанства, тачније са словенском богињом живота (Стефановић, 2019: 111).

2.2.8. Имена са глаголом у основи

У анализираном корпусу забележена су женска лична имена у чијој се основи препознају одређени глаголи: *видети* и *достати*.

У грађи којом располажемо приликом овог истраживања издвојили су се антропоними *Вида*, *Видосава* од глагола *видети* и *Доста* од глагола *достати*; име *Доста* доводи се у везу са глаголом *достати* у значењу 'заслужити нешто, бити нечега достојан, вредан, заслужан' (РСАНУ, 1966: 594).

С друге стране, наилазимо и на другачије тумачење овог антропонима. Наиме, М. Гочанин сматра да се име *Достана*, према веровању, давало детету у породицама са пуно женске деце, те се на тај начин исказивала жеља за мушким дететом (Гочанин, 2009: 129). Код поменутог антропонима препознајемо негативну конотацију изражену кроз намеру да се више не рађају женска деца. Као и код имена са основом од глагола *стати* (в. Савић, 2025: 332), вероватно су оваква имена имала и функцију да зауставе даље рађање деце (не само женске), јер, иако је смртност на једној страни доносила тугу и несрећу, било је, нажалост, и породица којима је прекомерно рађање претило глађу и сиромаштвом (Грковић, 1983: 43).

2.2.9. Анатомска лексика у именима

Имена која у свом називу садрже апелативе за делове тела данас су веома ретка, скоро ишчезла.[24] Само је тек понеко сведочанство у старијим записима и регистрима. М. Грковић истиче да се трагови оваквих антропонима могу пронаћи и у презименима и топонимима, те да су у почетку то највероватније били надимци (Грковић, 1983: 39).

У имену *Косара*, које је део истраживаног система, налази се именица *коса*, која означава пропратни део главе, а такође и представља један од симбола лепоте (Гочанин, 2009: 131).

3. Закључак

Издвајањем и класификацијом антропонимске грађе из једног дела заплањске области, првобитно мушких личних имена, а сада и женских, настојали смо да употпунимо ономастичку слику поменуте географске и административне територије. Грађа за наше истраживање ексцерпирана је из *Регистра матичне књиге рођених* и броји око 130 различитих женских имена, са нешто више од 560 потврда.

У првом делу рада грађа којом располажемо подељена је према по-

[24] Имена су мотивисана само видљивим, вањским органима, док се органи који се не виде нису узимали за мотивацију имена, сматра П. Шимуновић. Нека од оваквих имена имала су и опсцени призвук (Шимуновић, 2009: 153).

реклу женских личних имена. Антропоними су, вођени овим критеријумом, подељени на хришћанска лична имена, словенска лична имена и на остала имена. Компаративним приступом материјалу, утврдили смо да је број женских личних имена хришћанског порекла нешто већи од имена која су словенског порекла, као и број њихових потврда. Најфреквентнија лична имена хришћанског порекла су *Наталија*, са 23 потврде, *Перса*, са 16 потврда, *Динка*, са 13 потврда. Са 31 потврдом у корпусу, најучесталије женско име словенског порекла је *Милева*, затим следи лично име *Лепосава*, забележено 22 пута, као и имена *Драгиња*, са 13 потврда и *Стојадинка*, са 12 потврда.

Женска имена словенског порекла разврстана су у семантичке групе, чему је допринела њихова значењска прозирност. Антропоними, самим тим, могу бити мотивисани придевима, што се показало као веома продуктиван семантички тип (*Драга*, *Живка*, *Лепосава*, *Љубица*, *Милка*, *Рада* и др.). Велику продуктивност потврдили смо код имена која су била у функцији заштите новорођенчади од злих и нечастивих сила (*Стана*, *Стоја*, *Цана* и др.). Оваква имена, али и она имена која су зоонимског порекла (попут *Вукосава*) давана су деци с намером да оно што се налази у структури имена профилактички утиче на носиоце антропонима.

Антропонимски систем похрањен у радовима овакве врсте од великог је значаја. Он сведочи о једном минулом времену, чији се трагови преносе и данас, а чувају се у ономастикону истраживане области. Иако многа од ових имена више нису у живој употреби, она на један пластичан начин осликавају систем веровања и вредновања некадашњег човека, коме је име било од великог значаја и велике важности, како би умилостивио зле силе, али и профилактички утицао на бољи и благороднији живот.

С обзиром на све учесталије миграције и централизације сеоских насеља, све је мање становника у заплањским планинским селима. Многим од њих, у којима данас живи једва двадесетак житеља, прети потпуно изумирање. Стога је пред нама релевантан и дугорочан циљ сакупљања и чувања ономастикона (како антропонимије тако и топонимије), што остаје као опомена и наслеђе будућим генерацијама.

Табела 1: *Преглед ексцерпираних имена према пореклу*

Порекло имена	**Број имена**	**Проценат**	**Број потврда**	**Проценат**
Хришћанска имена	66	52%	282	50%
Словенска имена	58	45%	257	46%
Остала имена	4	3%	25	4%

Литература

Динић, 2008: Ј. Динић, *Тимочки дијалекатски речник*. Београд: Институт за српски језик САНУ.

Гочанин, 2009: М. Гочанин, О личним именима према мотивној лексеми у српском језику. *Межкультурная коммуникация* 10/2, 2009, 129–133.

Грковић, 1977: М. Грковић, *Речник личних имена код Срба*. Београд: Вук Караџић.

Грковић, 1983: М. Грковић, *Имена у Дечанским хрисовуљама*. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду – Институт за јужнословенске језике.

Грковић, 2004: М. Грковић, Историјски пут српског именослова. Нови Сад: *Предавања из Историје језика. Лингвистичке свеске (4)*, 43–69.

Жугић, 2016: Р. Жугић, Лична имена у микротопонимији Јабланичког краја. Ниш: *Годишњак за српски језик*, XXLII, 95–113.

Златковић, 2014 I: Д. Златковић, *Речник пиротског говора*. Београд: Службени гласник.

Кожељац, 2014: Љ. Р. Кожељав, *Речник тимочког говора*. Неготин: Књижевно-издавачко друштво Лексика.

Марковић, 2000: Ј. Марковић, Говор Заплања. Београд: *Српски дијалектолошки зборник*, XLII, 9–307.

Маројевић, 1984: Р. Маројевић, Словенски антропоними. Београд: *Ономатолошки прилози*, V, 183–195.

Пецо, 1987: А. Пецо, Један покушај систематизације наше антропонимије, у: *Зборник шесте југословенске ономастичке конференције*. Београд: Српска академија наука и уметности, 263–281.

Поломац, 2011: В. Поломац, Неколико напомена о систему личних имена у Крагујевцу у првој деценији XXI века. Београд: *Ономатолошки прилози*, XXI, 35–43.

Поломац и др., 2018: В. Поломац и др., Антропонимија горњег и средњег Понишавља у XVI веку (према дефтеру Софијског санџака из 1571. године). Нови Сад: *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, 61/2, 21–41.

Радић, 2018: Ј. Радић, Српска лична имена и феминистички погледи на језик, у: *Српска славистика* (колективна монографија, том 1). Београд: Савез славистичких друштава Србије, 303–315.

Родић, 1979: Н. Родић. О имену Богдан. Београд: *Ономатолошки прилози*, I, 75–80.

РСАНУ, 1959–: *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*. Београд: САНУ.

Савић, 2024: С. Савић, Лични надимци заплањске варошице Гаџин Хан. Косовска Митровица: *Зборник Филозофског факултета*, LIV/1, 34–51.

Савић, 2025: С. Савић, Из ономастике Заплања – мушка лична имена. Ниш: *Годишњак за српски језик*, 23, 325–340.

Симоновић, 1982: Д. Симоновић, *Заплање*. Ниш – Београд: Градина – Народна књига – Етнографски институт САНУ.

Стефановић, 2019: Д. Стефановић, Мотивисаност личних имена у Доњем Љубешу код Алексинца. Лепосавић: *Баштина*, 49, 109–116.

Стојановић, 2010: Р. Стојановић, Црнотравски речник. Београд: *Српски дијалектолошки зборник*, LVII, 1–1060.

Стошић, 2025: Ј. Стошић, *Тефтери са простора југоисточне Србије као извори за језичка истраживања*. Ниш: Филозофски факултет у Нишу.

Ћирић, 1997: Љ. Ћирић, Ономастика белопаланачког краја. Београд: *Ономатолошки прилози*, XIII, 37–338.

Ћирић, 2018: Љ. Ћирић, Речник говора Лужнице. Београд: *Српски дијалектолошки зборник*, LXV/2, 1–1166.

Шимуновић, 2009: P. Šimunović, *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing, Tehnička knjiga.

Шћепановић, 1997: М. Шћепановић, *Именослов ваљевске Петнице*. Београд – Ваљево.

Sandra G. Savić

FROM THE ONOMASTICS OF ZAPLANJE – FEMALE PERSONAL NAMES FROM THE LATE 19TH CENTURY

Summary

The paper presents the system of female personal names in a part of Zaplanje, from the end of the 19th century. The research base refers to four villages from the mentioned geographical and administrative area – Gare, Gornji Dušnik, Donji Dušnik and Koprivnica. The material was excerpted from the *Birth Register*, kept in municipality of Gadžin Han. For the purposes of this research, anthroponyms were classified according to origin into Christian and Slavic names, which indicates their number and frequency. The second part of the paper provides a semantic analysis of the excerpted corpus with the aim of indicating the richness and diversity of the anthroponymic system of Zaplanje from the end of the 19th century. This data is of great importance considering that today this area is poorly populated, and that the population has decreased fivefold in just over 100 years.

Key words: Zaplanje, onomastics, anthroponymy, female personal names, origin of names, semantic analysis.

Регистар женских личних имена

А

Агнија 3х Га ГД
Алексија 3х ГД ГД Кр
Анђелија 2х ДД
Анка 2х ГД ДД

Б

Благојка 2х ГД Кр
Богдана ГД
Божика 2х ГД Кр
Божинка ДД
Босилка ГД
Босиљка 2х ГД Кр

В

Василија ДД
Васка 9х Га ГД ДД Кр
Велика 9х Га ГД ДД Кр
Вида 9х ГД ДД
Видосава 3х ГД
Винка ГД
Вукадинка ГД
Вукана 10х Га ГД ДД Кр
Вукосава 6х Га ГД

Г

Гина ГД
Гмитра 5х Га ГД ДД Кр
Господинка 5х Га ГД ДД Кр

Д

Даница 7х ГД Кр
Дарина Кр
Даринка 4х ГД ДД
Дика 2х ДД
Динка 13х Га ГД ДД Кр
Дјевица ГД
Доста 4х ГД
Драга 2х ГД Кр
Драгана ДД
Драгиња 13х ГД ДД Кр

Ђ

Ђурђа 12х Га ГД ДД Кр

Е

Еглика Кр
Елена Кр
Елиза Кр

Ж

Живана 2х Кр
Живка 4х ГД Кр

З

Загорка 4х ГД ДД Кр
Звезда ГД
Злата 2х ГД Кр
Зојка 10х ГД ДД Кр
Зорка 5х Га ГД ДД
Зујица ГД

И

Ивана ДД
Иконија ГД

Ј

Јанка 2х ДД Кр
Јевросима 3х ГД ДД
Јеглика 2х ДД Кр
Јелена Кр
Јелинка Кр
Јелисавета ДД
Јелица 7х Га ГД ДД Кр
Јованка 12х Га ГД Кр
Јулијана 6х ГД ДД Кр
Јулка 8х Га ГД ДД Кр

К

Ката ГД
Катарина 3х ГД
Косара ГД
Костадинка 12х Га ГД ДД Кр
Кошута 9х Га ДД Кр
Крстина 3х ГД ДД Кр
Круна 5х ГД ДД Кр

Л

Лена 4х ГД
Лепосава 22х Га ГД ДД Кр
Лепосија Кр

Љ

Љубица 9х Га ГД Кр

М

Магдалена 2х ГД ДД
Марија Кр
Марица ГД
Милана 2х ГД Кр
Милева 31х Га ГД ДД Кр
Милика 3х Га ГД ДД
Милица 8х ГД ДД Кр
Милка 3х ГД Кр
Милкана ГД
Милуника 4х ГД ДД Кр
Митра 6х ГД Кр
Младена 6х ГД ДД Кр

Н

Наста 2х ДД Кр
Настасија 8х Га ГД Кр
Наталија 23х Га ГД ДД Кр
Николета 7х Га ГД ДД
Николка 10х Га ГД Кр

П

Павлија 7х Га ДД Кр
Параскева 5х ГД ДД Кр
Парашкева ГД
Перса 16х Га ГД ДД Кр
Персида Кр
Петкана ДД
Петра 3х ГД Кр
Петрија 4х Га ГД Кр

Р

Рада ДД
Радосава 2х ДД Кр
Ристена ГД
Роксанда 7х Га ГД ДД Кр
Ружица ГД
Руса ДД
Русанда 4х ГД ДД Кр
Руска 10х Га ГД ДД Кр

С

Савета Кр
Саветка 8х Га ГД ДД Кр
Савка 4х Га ДД Кр
Сика Га
Славка ГД
Софија ГД
Спасенија ГД
Спаска 2х Га Кр
Сребрна ДД
Стамена 4х Га ГД
Стана 4х ГД Кр
Станија 4х Га ГД ДД Кр
Станика 2х ГД Кр
Станка 5х ГД Кр
Стара ГД
Стевана 3х ГД Кр
Стевка Кр
Стоја 2х Га Кр
Стојадинка 12х Га ГД ДД
Стојанка 8х Га ГД ДД Кр
Стојка ДД

Т

Таска Кр
Тодора 7х Га ГД ДД Кр
Трена Кр
Трендавила Кр

Х

Хрисандија ДД
Христина 6х Га ГД ДД Кр

Ц

Цана ДД
Цвета 8х Га ГД ДД Кр